

Чешки језик 5

Предавања

Једносеместрални предмет

Обавезни предмет

Пети семестар

3 ЕСП бода

Време и место одржавања: према важећем распореду часова

Циљ предмета:

Стицање основних појмова из лексикологије. Оријентација у лексичком систему чешког језика, односима између лексема, језичких слојева и стилова. Оријентација у различитим врстама речника. Припрема студента за примену стечених теоријских сазнања из чешке лексикологије.

Садржај предмета:

Лексикологија као лингвистичка дисциплина. Основни појмови лексикологије у чешком језику. Упознавање са савременим лексичким фондом, његовим развојем и функционисањем у чешком језику, са структуром и семантиком лексичке јединице, односима међу речима и језичким слојевима.

План часова:

1. Појам и предмет проучавања лексикологије. Лексиколошке дисциплине.
2. Реч као јединица лексичког фонда. Форма и садржина речи. Лексичко и граматичко значење речи. Значење речи. Значење речи и појам. Унутрашња форма речи, денотација и конотација, структура значења, реч и контекст.
3. Лексичке јединице. Једночлане и вишечлане лексичке јединице. Сложене номинације и фразеолошки изрази.
4. Једнозначне и вишезначне речи. Метафора, метонимија, синегдоха.
5. Хомоними. Хомоними по пореклу, обиму, неправи хомоними, пароними.
6. Синоними. Синоними по обиму, према припадности врстама речи, према структури номинација. Синонимска поља и низови. Хипонимија, хиперонимија и кохипонимија.
7. Антоними. Структурни типови антонима, антоними према врстама речи.
8. Лексички фонд. Систем и слојеви у лексичком фонду.
9. Слој речи према припадности књижевним формацијама језика. Територијалне разлике. Речи општеразговорног чешког језика, регионализми, дијалектизми. Социјалне разлике. Сланг, арго.
10. Слојеви речи према стилским обележјима. Говорне речи, књишке речи, термини, поетизми. Слојеви речи према временским обележјима. Застареле речи, неологизми.
11. Слој експресивних речи. Слој страних речи. Слој ретких речи.
12. Лексикографија. Лексикографска теорија и пракса. Типови речника. Чешки лексикографи.

Испитна питања:

Усмени испит састоји се од по једног питања из четири целине:

1. Појам и предмет проучавања лексикологије. Лексиколошке дисциплине. Реч као јединица лексичког фонда. Форма и садржина речи. Лексичко и граматичко значење речи. Значење речи. Значење речи и појам. Унутрашња форма речи, денотација и конотација, структура значења, реч и контекст. Лексичке јединице. Једночлане и вишечлане лексичке јединице. Сложене номинације и фразеолошки изрази. Једнозначне и вишезначне речи. Метафора, метонимија, синегдоха.
2. Хомоними. Хомоними по пореклу, обиму, неправи хомоними, пароними. Синоними. Синоними по обиму, према припадности врстама речи, према структури номинација. Синонимска поља и низови. Хипонимија, хиперонимија и кохипонимија. Антоними. Структурни типови антонима, антоними према врстама речи.
3. Лексички фонд. Систем и слојеви у лексичком фонду. Слој речи према припадности књижевним формацијама језика. Територијалне разлике. Речи општеразговорног чешког језика, регионализми, дијалектизми. Социјалне разлике. Сланг, арго. Слојеви речи према стилским обележјима. Говорне речи, књишке речи, термини, поетизми. Слојеви речи према временским обележјима. Застареле речи, неологизми. Слој експресивних речи. Слој страних речи. Слој ретких речи.
4. Лексикографија. Лексикографска теорија и пракса. Типови речника. Чешки лексикографи.

Оцењивање:

Присуство на предавањима 10%, активно учешће на часу 10%, колоквијум 30%, завршни испит 50 %.

Обавезна литература:

Митрићевић-Штепанек, Катарина, *Увод у чешку лексикологију*, скрипта
Митрићевић-Штепанек, Катарина, *Вежбе из чешке лексикологије*, скрипта
Karlík, P., Nekula, M., Rusínová, Z., *Příruční mluvnice češtiny*, Praha 1996.
Hauser, P., *Nauka o slovní zásobě*, Praha 1980.

Препоручена литература:

Čejka, M., *Česká lexikologie a lexikografie*. Brno 1992.
Filipeš, J., Čermák, F., *Česká lexikologie*, Praha 1986.
Hubáček, J., Jandová, E., Svobodová, J., *Čeština pro učitele*, Ostrava 2002.
Čechová, M., *Čeština - řeč a jazyk*, Praha 1996.
Šmilauer, V., *Nauka o českém jazyku*, Praha 1972.